

og national-oeconomiske store Diemed, som skulde fyldestgjøres ved en saadan Lov. Hermed vil jeg ikke sige, at disse Diemed ere opoffrede i Lovforslaget — det vilde være for stærkt — men de ere i samme tilfælde for Dnsorgen for et vist, stort Antal Familier. Nu er Dnsorgen for et stort Antal af Familier vel et meget suukt og værdigt Formaal, men det kan dog ikke være Formaalet for en særlig og omfattende Lovgivning. At det store Formaal: Selveiendommens Fremme virkelig paa mangfoldige Punkter er ladet i Stikken i Lovforslaget, forekommer mig fremgaaer tydeligt af en Gjennemlæsning af Lovven, og det er under Forhandlingerne her i mange Henseender blevet paavist. Lovforslaget hviler, som jeg allerede tillod mig at fremhæve i mit Foredrag igaar, ligesaa vel som den tidligere Dagsorden af 1856 paa Forudsætningen om en Tilslutning fra forskellige og modsatte Sider, som skulde kunne hjælpe os ud over Sagens Sandbaner, hjælpe os ud over dens Vanfligheder og bidrage til at gennemføre Ting, som det vilde være vanskeligt ellers at drive gennem ved Lovens Dvang. Jeg har ved 1ste Behandling hørt den ærede oprindelige Forslagsstiller al mulig Anerkjendelse for, at han med stor Kløgt og med megen Flid har samlet Elementerne sammen for en saadan ny Overenskomst, og jeg har igaar spøgende bemærket, at man endog saa kunde forfølge Sporene af Arbejdet for en sliq Overenskomst heelt ind under Jorden, hvorved jeg dog ikke sigtede til nogen infernalisk Indflydelse, men kun til, at Lovforslaget i mangfoldige af dets Bestemmelser og Artikler har Præget af at være, hvad jeg igaar kaldte mere et Arrangement end et egentligt Lovforslag. At det ogsaa er blevet opfattet saaledes af selve den oprindelige Forslagsstiller, ligger dert, at han ved at tage Afsted med Lovforslaget i Folkethinget ved dets Overgang til Landstinget udtrykkelig fremhævede, at, hvad han ventede, naar der skulde komme noget Resultat ud deraf, var en Overenskomst, ikke i den simple Betydning, hvort dette gjælder om et hvilket som helst Lovforslag, nemlig en Overenskomst imellem de forskellige Statsmagter, uden hvilken intet Lovforslag kan blive

til Lov, men en Overenskomst mellem de store Samsundsinteresser, som ere knyttede til denne Sag, og hvoraf den ene finder sin naturlige Talsmand i Folkethinget og den anden finder sin, endog saa ved Forfatningen ligesom anviste nærmeste Talsmand i Landstinget. Efterat nu denne Forudsætning er bristet ligesaa fuldt nu, som den bristede i 1856, efterat den oprindelige Forslagsstiller har faaet det Spørgsmaal, som han ventede at faae besvaret gennem Landstinget, nemlig hvad Godseierne meente om dette Lovforslag, besvaret saaledes og saa fuldstændig allerede ved Sagens 1ste Behandling her, at det umulig kan have været nogen Overraskelse for ham, at det Samme er gjentaget i Betænkningen, og efterat saaledes Lovforslagets Grundlag: den formodede Tilslutning fra Godseiernes Side, for hvilken man troede, at Constellationen af 10de December var gunstigere end den, der fandt Sted i 1856, er bristet — saa staaer det for mig som aldeles klart, at dette specielle Lovforslag heller ikke er egnet til at føre til et Resultat, som, naar hin Forudsætning mangler, udelukkende skal finde sin Himmel og sin Begrundelse gennem Lovforslagets politiske, stats-oeconomiske og sociale Betingelser. De fornødne sociale Betingelser veed nu den ærede Landstingsmand for 9de Kreds (N. Rasmusen), at jeg især har søgt at holde opret; de andre har hele Udvalget været enigt om at fremhæve. Disse Betingelser mangle, og jeg siger, at hermed er allerede givet, at hele Grundlaget er taget bort fra selve Lovforslaget, og at det ikke kan føre til nogen Lov. Naar det nævnte ærede Medlem specielt vendte sig til mig, saa finder jeg det iøvrigt yderst paafaldende, at han ikke vilde erkjende, at jeg dog ialfald har søgt at give et Bidrag til, hvad der skulde kunne retfærdiggjøre en saadan Lov fra et politisk og statsoeconomisk Synspunkt. Det maa det ærede Medlem, der ved mange Leiligheder har vist, hvor godt han er inde i de parlamentariske Former og Dpfattelser, dog vistnok indrømme mig, at de ni Punkter, som jeg har opstillet i min Dagsorden, umulig vilde kunne bringes ind i det foreliggende Lovforslag i Form af Endringsforslag. Jeg har iøvrigt ikke videre at sære